

інтегрального показника за нелінійною схемою компромісів, що забезпечує досягнення компромісу між частинними критеріями та оптимальність рішення за Парето; прогнозування динаміки поширення контенту й запитів на нього за даними контент-аналізу повідомлень у СІС на основі метрики самоподібності для завчасного корегування вироблених управляючих дій СППР; застосування синергетичного управління взаємодією акторів СІС, що забезпечує запуск у віртуальних спільнотах процесів керованої самоорганізації акторів для переходу системи до заданого стійкого стану інформаційної безпеки держави. Таким чином досягається ефективність, оперативність і швидкодія функціонування системи забезпечення інформаційної безпеки держави у СІС, що є сьогоднім вкрай актуальним завданням для України.

Література:

1. Гришук Р. В. Основи кібернетичної безпеки : монографія / Р. В. Гришук, Ю. Г. Даник; за заг. ред. проф. Ю. Г. Даника. – Житомир : ЖНАЕУ, 2016. – 636 с.
2. Ліпкан В. А. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції: навч. посіб. / В. А. Ліпкан, Ю. Є. Максименко, В. М. Желіховський. – К. : КНТ, 2006. – 280 с.
3. Молодецька-Гринчук К. В. Модель системи підтримки прийняття рішень для виявлення ознак загроз інформаційній безпеці держави у соціальних інтернет-сервісах та оцінювання їх рівня / К. В. Молодецька-Гринчук // Безпека інформації. – 2017. – Т. 23, №2. – С. 136–144.
4. Молодецька-Гринчук К. В. Метод оцінювання ознак загроз інформаційній безпеці держави у соціальних інтернет-сервісах / К. В. Молодецька-Гринчук // Автоматизація технологічних і бізнес-процесів. – 2017. – Vol. 9, Iss. 2/2017. – С. 36–42.
5. Hryshchuk R. Synergetic control of social networking services actors' interactions / R. Hryshchuk, K. Molodetska // Recent Advances in Systems, Control and Information Technology. – Vol. 543. – Springer International Publishing, 2017. – PP. 34–42.

Обмін інформацією між Держфінмоніторингом та іншими суб'єктами Єдиної системи

Мукоїда Р.В.

кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри АД ОВС та ЕБ факультету № 2 ОДУВС

Шелехов А.О.

кандидат юридичних наук, доцент
завідувач кафедри АД ОВС та ЕБ факультету № 2 ОДУВС

Використання фінансової системи з метою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом і фінансування тероризму становить серйозну небезпеку для розвитку національної економіки, ставить під загрозу національну безпеку та знижує міжнародний авторитет України.

Для виконання завдань з подальшого посилення боротьби з легалізацією злочинних доходів і фінансуванням тероризму необхідно перейти на принципово новий рівень інформаційно-аналітичного забезпечення центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, які в межах своєї компетенції здійснюють заходи у зазначеній сфері.

Об'єднання інформаційних ресурсів баз даних, пов'язаних із станом та діяльністю учасників фінансових операцій, є передумовою проведення всебічного аналізу фінансових операцій, стосовно яких виникають підозри у тому, що вони здійснюються з метою легалізації злочинних доходів і фінансування тероризму.

Держфінмоніторинг згідно з повноваженнями на постійній основі здійснює збирання, оброблення та аналіз інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, інші фінансові операції або інформації, що може бути пов'язана з підозрою легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванні тероризму та фінансуванні розповсюдження зброї масового знищення.

Інформація для аналізу надходить від: СПФМ; правоохоронних органів; СДФМ та інших державних органів; ПФР іноземних країн.

Держфінмоніторингом здійснюється комплексний аналіз отриманої інформації та виявлення сумнівних фінансових операцій в державному і комерційному секторі економіки із залученням фінансових та нефінансових посередників. Первинна обробка та аналіз інформації здійснюється в аналітичному сегменті Єдиної інформаційної системи фінансового моніторингу.

Всі отримані повідомлення, що надходять до сховища Держфінмоніторингу, розділяються за ступенем ризику та підлягають ґрунтовному аналізу з урахуванням всієї наявної інформації. За результатами такого аналізу створюються дос'є для проведення фінансових розслідувань.

Єдина система створена в інтересах національної безпеки, захисту прав та законних інтересів громадян, суспільства і держави з метою забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» і Міжнародних стандартів з протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму і розповсюдженню зброї масового знищення, рекомендованих Групою з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF)[2].

Єдина система - організаційно-технічна система, яка з використанням технічних і програмних засобів реалізує технології збирання та обробки інформації державних інформаційних ресурсів, необхідної для проведення комплексного аналізу інформації про фінансові операції, виявлення фактів маскуванню незаконного походження доходів та механізму їх легалізації, запобігання відмиванню (легалізації) таких доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення[3].

Так, з метою впровадження міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, Верховною Радою України прийнято Закон «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 № 1702-VII [2], доповнення до Кодексу України про адміністративні правопорушення, якими встановлено адміністративну відповідальність за порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, ст. 166-9, 188-34 [93], зміни до Кримінального кодексу України, якими збільшено кількість кваліфікуючих ознак відповідного злочину, ст. 209 «Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», 209-1 «Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом».

Відповідно до Закону, до суб'єктів державного фінансового моніторингу належать державні органи, які здійснюють державне регулювання та нагляд у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Законом уповноваженими державними органами регулювання та нагляду у досліджуваній сфері визначено: Національний банк України, Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку, Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України, Міністерство фінансів України, Міністерство юстиції України, Міністерство інфраструктури України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України; Спеціально уповноважений орган – Державну службу фінансового моніторингу (далі – Держфінмоніторинг України).

Діяльність Держфінмоніторингу та інших державних органів, що беруть участь у протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, регулюється Конституцією України, Законом України від 14.10.2014 № 1702-VII) [1;2] та нормативно-правовими актами, які регулюють банківську, страхову та інвестиційну діяльність, питання надання інших фінансових послуг тощо.

Обмін інформацією між Держфінмоніторингом та іншими суб'єктами Єдиної системи здійснюється за запитом, що формується Держфінмоніторингом, до інформаційного ресурсу баз даних суб'єкта Єдиної системи з метою отримання інформації, необхідної для проведення державного фінансового моніторингу або шляхом регулярного надання інформаційних ресурсів баз даних для їх оновлення у сховищі даних.

Єдиній системі використовуються такі основні типи файлів інформаційного обміну: файл-запит - електронний документ (набір даних) визначеної структури, який формується та надсилається Держфінмоніторингом на адресу суб'єкта Єдиної системи і містить вимогу щодо надання інформації, повідомлення якої передбачається законодавством з питань запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення; файл-відповідь - електронний документ (набір даних) визначеної структури, який формується та надсилається суб'єктом Єдиної системи до Держфінмоніторингу і містить відповідь на запит; файл-квитанція - електронний документ (набір даних) визначеної структури, який надсилається суб'єкту Єдиної системи, що надіслав файл-запит або файл-відповідь, і свідчить про прийняття або відмову в прийнятті відповідного файла.

Під час інформаційного обміну між суб'єктами Єдиної системи можуть використовуватися інші типи файлів, призначення, структура та зміст яких визначається спільними нормативно-правовими актами та/або угодами.

Література:

1. Конституція України: від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР [Електронний ресурс] // Правова база: [сайт] / Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму» від 14.10.2014 № 1702-VII [Електронний ресурс] // Правова база : [сайт] / Держ. служба фінан. моніторингу. – Режим доступу : http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2014/20141119/1702.pdf.

3. Деякі питання Єдиної державної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення Постанова Кабінету Міністрів України; Положення, Перелік від 14.05.2015 № 299.

Порядок проведення фінансовими установами ідентифікації та верифікації клієнтів на підставі поданого паспорта громадянина України у формі картки, що містить безконтактний електронний носій, або що не містить безконтактний електронний носій

Мукоїда Р.В.

кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри АД ОВС та ЕБ
факультету № 2 ОДУВС

Мукоїда О.В.

Викладач кафедри АД ОВС та ЕБ
факультету № 2 ОДУВС

Державна служба фінансового моніторингу з початку 2017 року виявила фінансові операції, які можуть бути пов'язані з легалізацією грошових коштів, або з іншими злочинами, на загальну суму 45,2 млрд гривень.

За даними Фінмоніторингу, в правоохоронні органи направлено 518 матеріалів. Крім того, за 9 місяців в правоохоронні органи направлено 164 матеріалу щодо розслідування фактів відмивання коштів, отриманих від корупційних дій, розкрадання та привласнення державних коштів і майна колишніми високопоставленими чиновниками Сума порушень становить 15 млрд гривень. Загалом за весь період проведення розслідувань (березень 2014 – вересень 2017) в правоохоронні органи направлено 711 матеріалів щодо колишніх чиновників на суму 216,7 млрд гривень, заблоковані на рахунках фізичних та юридичних осіб кошти в еквіваленті 1,5 млрд доларів.

Особливу увагу Держфінмоніторинг приділяється пошуку і блокуванню активів колишніх високопосадовців за кордоном. Так, за повідомленнями підрозділів фінансової розвідки інших країн, заблоковані активи колишніх високопоставлених органів влади, місцевого самоврядування України та пов'язаних з ними осіб на загальну суму 107,19 млн доларів, 15,87 млн євро і 135,01 млн швейцарських франків, зокрема, в наступних країнах: Австрія, Великобританія, Латвія, Кіпр, Італія, Ліхтенштейн, Швейцарія і Нідерланди.

Спільно з правоохоронними органами Держфінмоніторинг здійснює заходи, спрямовані на попередження та протидію фінансуванню терористичної діяльності (сепаратизму). За 9 місяців Держфінмоніторингом направлено в правоохоронні органи 46 матеріалів щодо фінансових операцій осіб, які можуть бути пов'язані з сепаратистами, на загальну суму 766,85 млн гривень. У 23 випадках кошти підозрюваних у сепаратизмі людина, 47,63 млн гривень, заблоковані [1].

Результати аналізу дотримання суб'єктами первинного фінансового моніторингу вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» свідчать, що виконання деяких вимог до подання Держфінмоніторингу інформації про фінансові операції надто обтяжливе для суб'єктів первинного фінансового моніторингу та неефективне, а також призводить до значного збільшення обсягу видатків суб'єктів первинного фінансового моніторингу на